

Kommunförbundet Skåne

Forskning & Innovation

nr 3, 2013

Neutral plattform för samverkan

Institutet för hållbar stadsutveckling (ISU) är ett samverkansprojekt mellan Malmö stad och Malmö högskola. ”Vår främsta styrka är att vi är en neutral verksamhet som ägs lika delar av Malmö högskola och Malmö stad”, säger Clara Norell, verksamhetschef för ISU.

ISU är bland annat en mötesplattform för samverkan mellan akademi och praktik. ”Vi skapar möjlighet till dialog där alla känner sig hemma”, säger Clara Norell. Hon menar att det är viktigt att alla deltar på samma villkor.

Sedan 2012 är fyra personer, två från Malmö stad och två från högskolan, tillsatta som ISU Gränsgångare. ”De jobbar tillsammans och kartlägger vilka utmaningar som finns i staden”, berättar Clara Norell. Satsningen förväntas skapa gemensamma insatser som passar högskolans forskningsintressen och kommunens utvecklingsbehov. De insamlade utmaningar från Malmö stad lämnas bland annat över till högskolans masterstudenter vid Urbana studier. Clara Norell menar att på detta vis får studenterna en direktkoppling till ett verkligt problem vilket kan underlätta problemformuleringen för examensarbetet. ”Det bidrar till att studenterna får insyn i den komplexa kommunala sektorn och de får vara med att utveckla något i staden”, säger hon.

På många sätt kan Malmö stad redan ses som en forskningskommun. Men Clara Norell är inte nöjd. ”Vi vill komma längre och vi jobbar för det”, säger hon. Hon menar att Kommunförbundet Skånes satsning på forsk-

Clara Norell (Fotograf: Johan Bärman)

ningskommuner bidrar till kompetenshöjning i båda fälten. ”De forskande tjänstemännen blir gränsgångare”, säger Clara Norell.

Det är kostsamt att göra den här typen av satsning men Clara Norell tror att det kan vara bra marknadsföring som leder till andra vinster. ”Att vara en Forskarkommun kan vara en typ av branding. Kommunen profileras som en kunskapskommun”, säger hon.

Forskning & Innovation ges ut av
Kommunförbundet Skåne, Box 53, 221 00 Lund
Ansvarig utgivare: Karen Lagercrantz
Tel 046-719934, karen.lagercrantz@kfsk.se
Redaktör: Emma Wolf, Wolf Media
Grafisk form: Lena Lindberg

Den tredje uppgiften

Utöver uppgifterna forskning och utbildning har universitet och högskolor en tredje uppgift, att vara samhället till gagn. Den tredje uppgiften har länge varit uttalad men har på senare tid fått mer tyngd, förklarar professor Erik Swietlicki vid Lunds universitet.

Erik Swietlicki sitter i ledningsgruppen för Centrum för miljö- och klimatforskning (CEC) som syftar till att synliggöra utbildning och forskning inom miljö- och klimatområdet. Han är även engagerad i Kommunförbundet Skånes Advisory Board vars uppgift är att bidra med sakkunskap och ge återkoppling på verksamheten inom enheten för forskning och innovation.

Erik Swietlicki menar att dialogen mellan Lunds universitet och kommunal verksamhet är bristfällig och kan utvecklas inom miljö- och klimatområdet. ”Det finns mycket att vinna för universitet med en utvecklad dialog”, säger han. En av drivkrafterna är den ekonomiska aspekten. ”Det är många finansärer som kräver samarbete med samhället och det underlättar om universitetet kan visa på direkt koppling till praktisk verksamhet” berättar Erik Swietlicki.

En av utmaningarna som Erik Swietlicki ser är att många forskare vill arbeta med grundforskning och inte tillämpad forskning. ”Men mycket av grundforskningen kan faktiskt tillämpas på kommunnivå om man tänker till”, säger han.

Forskningskommuner är ett bra sätt att få med sig grundforskarna, menar Erik Swietlicki. En kommundoktorand som delar sin tjänst mellan kommun och universitet ger en tydlig koppling som kan bidra till långvarigt samarbete. Förutsättningen för ett långvarigt samarbete är att forskare och kommunarbetare förstår varandra. ”En långsiktig dialog kräver att vi pratar samma språk”, säger han.

Erik Swietlicki ser hoppfullt på ett utvecklat

samarbete. ”Vi som sitter i ledningsgruppen för CEC har en stark vilja att arbeta med universitetets tredje uppgift och det finns många forskningsbara områden direkt kopplat till kommunal verksamhet”, säger Erik Swietlicki.

Gemensam insats för framtidens utmaningar

Grundläggande samhällsstrukturer står inför framtida nödvändiga förändringar när det gäller hållbarhet. I det arbetet behöver forskning och kommuner hjälpas åt framåt, menar Maria Adolfsson biolog och miljömålssamordnare i Trelleborgs kommun.

Trelleborg är en av de engagerade kommunerna i Kommunförbundet Skånes tvärvetenskapliga aktionsforskningsprojekt kring ekosystemtjänster i kustnära kommuner. ”Viljan till samarbete är stor. Trelleborgs avdelning Hållbar utveckling är en drivande, nyfiken och kreativ avdelning inom miljöområdet”, säger hon.

Inom Trelleborgs kommun försöker de få in ekosystemsbegreppet i de lokala miljömålen. Maria Adolfsson menar att den naturliga fortsättningen är sedan att få in begreppet på ett lättanvänt sätt i planeringsprocesser. ”Målet är att frågan gällande ekosystemtjänster ska kännas som ett bra verktyg för att på ett tydligt sätt lägga fram grundläggande information om naturvärden och dess påverkan inför olika beslut”, säger Maria Adolfsson.

Något beslut om att bli forskningskommun har ännu inte tagits av Trelleborgs politiker. ”För att kunna ta ett sådant beslut behöver vi först analysera våra förutsättningar noga”, berättar Maria Adolfsson. Men hon är övertygad om att ett vidareutvecklat samarbete mellan kommun och akademi är nödvändigt för att kunna hantera de stora omställningsprocesser som Trelleborgs kommun står inför. ”Det är också viktigt att vissa kommuner vågar gå lite före” avslutar hon.

Länken mellan teori och praktik

Forskarna är inställda på att utveckla projekt som leder till vetenskaplig publicering och kommunernas kunskapsintresse är mer inriktad mot utveckling av den praktiska verksamheten. Bengt Persson, samverkanslektor på SLU Alnarp arbetar för att hitta länken mellan forskarvärldens teorier och den kommunala praktiken.

Bengt Persson är ansvarig för utvecklingen av samverkan mellan SLU Alnarp och kommunerna inom samhällsplanerings- och miljöområdet. ”Jag är aktiv i olika typer av ansökningar, jag samverkar med handläggarna inom Kommunförbundet Skåne och mycket mer”, berättar Bengt Persson.

Just nu arbetar SLU Alnarp med utlysningar för finansiering av handledning och omkostnader för kommundoktorander. De arbetar även fram koncept för forskningstraineer så att yrkesverksamma ska kunna prova på forskningsverksamheten. ”Vi utvecklar och arbetar med utvecklingsprojekt tillsammans med flera kommuner”, säger Bengt Persson.

Enligt Bengt Persson är den bästa vägen att utveckla bra samverkan att börja med ett mindre gemensamt projekt och utifrån det se hur formerna kan utvecklas.

Det största hindret för god samverkan enligt Bengt Persson är finansieringen. Kommundoktoranderna är idag beroende av att kommunerna står för lönekostnaden. ”Det är ett av skälen till att vi försöker få finansiering till programskrivning för olika typer av utvecklingsprojekt där vi tillsammans med kommunerna kan utveckla projektidéer för att prova oss fram och lära känna varandras behov och möjligheter bättre”, berättar Bengt Persson.

Bengt Persson

Både kommun och akademi vinner på att samverka menar Bengt Persson. Enligt honom har kommunerna stor kontaktyta mot organisationer och medborgare som är intressant ur forskningssynpunkt. För kommunernas del är kunskapsinväxten från forskningen nödvändig för en bra utveckling av verksamheten. Genom medverkan i forskningsarbete ges kommunerna möjlighet till kompetensutveckling av både personal och organisation.

Framtiden är bara början

Simrishamns kommun och deras översiktsplan, *Framtiden*, var en av punkterna under Kommunförbundet Skånes Workshop om forskningskommuner den 26 september 2013.

Maria Engberg, arkitekt och projektledare för översiktsplanen, har sedan två år arbetat med en vision som sedan varit grunden för kommunens översiktsplan. ”Nu ska vi fokusera på genomförandet av översiktsplanen” säger hon. Simrishamns kommun har just nu ingen etablerad samverkan med universitet och högskola. ”Dialogen som finns sker stötvis”, berättar Karl Gustavsson bygglovshandläggare och avdelningens representant i arbetet med översiktsplanen. Enligt Karl Gustavsson behöver kommunen skapa nya och självklara kanaler till forskarvärlden som kan hantera de uppslag som dyker upp. ”Vi behöver en kunskapsbas så att vi kan komma vidare”, berättar han. ”Helhetstänket måste vara med oss” fortsätter Maria Engberg. Hon menar att det är viktigt att även få med medborgarna. Enligt henne blir planläggningen som bäst när kommunen klarar att hålla ihop de olika kreativa processerna. ”Vi behöver hela tiden hålla översiktliga frågor aktuella och samtidigt hålla kanaler ut till medborgarna och till forskarvärlden öppna. Det är då det blir full kraft” säger hon.

Kalendarium

Ekosystemtjänster i kustnära kommuner – en kunskapsplattform under uppbyggnad!

Kommunförbundet Skåne har startat ett tvärvetenskapligt aktionsforskningsprojekt kring ekosystemtjänster i kustnära kommuner. Syftet är att ta fram instrument som kan användas i fysisk planering i ett helhetsperspektiv och att bygga en kunskapsplattform kring dessa frågor. Åtta kustkommuner och en inlandskommun har anslutit sig så här långt. Kommunerna och de skånska lärosätena har träffats i dialogmöten och initierat en ansökan som inlämnats till Naturvårdsverket och beviljats. Ansökan omfattar tre år med start 2014 och den beviljade summan uppgår till 5 miljoner kronor. Nästa möte kring projektet äger rum **28 november** i Lomma.

En workshop i anslutning till projektet planeras under våren 2014. Vidare fördjupas dialogen ytterligare i en fokusgrupp om ekosystemtjänster, under ledning av olika forskare i samverkan med Skånska lärosäten.

En välbesökt **workshop** som handlade om framtagande av ett kriteriepaket som kommer att erbjudas till **forskningskommuner** ägde rum den 26 september på Form Design center i Malmö. Dokumentationen finns på www.kfsk.se.

Under hösten 2013 och 2014 fortsätter arbetet med att bygga upp forskningskommuner i Kommunförbundet Skånes regi i samverkan med lärosätena. Ett koncept som handlar om hur forskningskommuner kan certifieras presenteras vid en kommunledningskonferens den **29 november** i Lund.

En **ny FoI rapport** publiceras i höst. Den handlar om kommunernas klimatanpassningsarbete och situationen att planera under osäkerhet. Författare är professor Thomas Palo.